

FARMÁRSKE BITÚNKY

Manuál na zriadenie

MVDr. Jaroslav Karahuta

poslanec NR SR a predseda Výboru NR SR
pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

Priatelia, chovatelia, farmári, kolegovia.

Prešli takmer dva roky od schválenia mojej novely zákona 39/2007 Z.z o veterinárnej starostlivosti. Cieľom tejto novely bolo pripraviť základné legislatívne pravidlá na zriaďovanie farmárskych bitúnkov, ktoré poznajú takmer všetky vyspelé štáty EÚ a zavedenie porážania na pastve, pod šírím nebom, ako novej formy porážok hospodárskych a farmových zvierat, s cieľom získať bez zbytočného stresu a nákladov mäso a mäsové výrobky tej najvyššej kvality.

Záleží mi na vidieku, a dobre viem, že ak má niečo fungovať za rovnakých podmienok a pravidiel na celom území Slovenska, musí byť k tomu vypracovaný jednoduchý manuál, čiže jednoduchý súbor pravidiel, ktorý zabezpečí rovnaké podmienky a povinnosti pre všetkých farmárov, ale aj kontrolórov z RVPS na celom území našej vlasti.

Po takmer 2 rokoch od schválenia zákona v Národnej rade SR a po 4 mesiacoch od schválenia Vyhlášky 154/2023 v Bruseli, ma prestalo už baviť nekonečné čakanie na rezort pôdohospodárstva a preto **som sa rozhodol, že sám pre Vás vypracujem manuál, ako zriadiť vo svojom chove farmársky bitúnok, kde budete môcť v súlade s veterinárnymi predpismi poraziť, spracovať a následne predat mäso z týchto zvierat prakticky všetkým odberateľom, vrátane obchodov, reštauráciám, jedálňam, školám a zariadenia sociálnej starostlivosti na celom území Slovenskej republiky.**

Chcem upozorniť aj na to, že na farmárskom bitúnku nemusíte porážať iba zvieratá z vlastných chovov, ale po dohode môžete porážať zvieratá a následne spracovať mäso aj pre ďalších zmluvných chovateľov a poľovné združenia, čím sa stane tento proces oveľa efektívnejší a ekonomicky ešte zaujímavejší.

V zmysle schválenej Vyhlášky, na farmárskom bitúnku budete môcť spracovať denne až 3 kusy hovädzieho dobytka, 6 ks ošípaných, ovce, ako aj lesnú zver, čím sa znížia ich stavy vo voľnej prírode a súčasne sa znížia aj škody zverou na poľnohospodárskych plodinách.

Informácia k zriadeniu farmárskeho bitúnku (v zmysle vyhlášky č.154/2023)

Farmársky bitúnok (§ 8) môže obsahovať jednu miestnosť, kde bude časovo dodelené :

- zabíjanie
- čistenie žalúdkov a čriev
- spracovanie mäsa

1. Priestor bitúnku (povinné) :

- Musí umožniť **primeranú údržbu, čistenie alebo dezinfekciu**, zabraňovať alebo minimalizovať kontamináciu prenášanú vzduchom a poskytovať primeraný pracovný priestor umožňujúci hygienické vykonávanie všetkých operácií;
- Musí byť **chránený pred hromadením sa nečistoty, stykom s toxickými materiálmi**, opadávaním častíc do potravín a vytváraním sa kondenzácie alebo nežiaducej plesne na povrchoch;
- Musí umožňovať správne hygienické praktiky vrátane **ochrany proti kontaminácii, a najmä kontrolu škodcov**;
- Musí tam, kde je to potrebné, poskytovať **vhodné manipulačné a skladovacie podmienky s regulovanou teplotou a dostatočnou kapacitou** na uchovávanie potravín pri vhodných teplotách a musia byť riešené tak, aby umožňovali tieto teploty monitorovať a tam, kde je to potrebné, zaznamenávať- chladiarenské zariadenie;
- **Povrchy podláh**, sa musia udržiavať v neporušenom stave a musia byť ľahko čistiteľné a tam, kde je to potrebné, dezinfikovateľné. Toto si vyžaduje použitie nepriepustných, nesavých, umývateľných a netoxických materiálov, ak prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nepresvedčí príslušný orgán, že sú vhodné iné použité materiály. Tam, kde je to vhodné, musia podlahy umožňovať primeraný odvod vody z povrchu;
- **Povrchy stien** musia byť udržiavané v neporušenom stave, musia byť ľahko čistiteľné a tam, kde je to potrebné aj dezinfikovateľné. Toto si vyžaduje použitie nepriepustných, nesavých, umývateľných a netoxických materiálov a hladký povrch až do výšky vhodnej pre operácie, ak prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nepresvedčí príslušný orgán, že sú vhodné iné použité materiály;
- **Stropy** (alebo vnútorný povrch zastrešenia tam, kde nie sú stropy) a stropné konštrukcie musia byť vyhotovené a povrchovo upravené tak, aby zamedzovali hromadeniu nečistoty a obmedzovali kondenzáciu, rast nežiaducej plesne a opadávanie častíc;
- **Okná a ostatné otvory** musia byť skonštruované tak, aby zabraňovali hromadeniu nečistoty. Tie, ktoré sa dajú otvoriť do vonkajšieho prostredia, musia byť, kde je to potrebné, vybavené sieťkami proti hmyzu, ktoré sa dajú ľahko vyberať na čistenie. Ak by mali otvorené okná za následok kontamináciu, musia zostať okná počas výroby zatvorené a zaistené;

- **Dvere** musia byť ľahko čistiteľné a tam, kde je to potrebné, dezinfikovateľné. Toto si vyžaduje použitie hladkých a nesavých povrchov, ak prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nepresvedčí príslušný orgán, že sú vhodné iné použité materiály;
- **Povrchy (vrátane povrchov zariadení)** v priestoroch, kde sa manipuluje s potravinami a najmä tie, ktoré prichádzajú do styku s potravinami musia byť udržiavané v náležitom stave, musia byť ľahko čistiteľné a tam, kde je to potrebné, dezinfikovateľné. Toto si vyžaduje použitie hladkých, umývateľných nehrdzavejúcich a netoxických materiálov, ak prevádzkovateľ potravinárskeho podniku nepresvedčí príslušný orgán, že sú vhodné iné použité materiály;

DREVO NIE JE VHODNÝ MATERIAL!!!

- **Podlaha a steny** musia byť umývateľné, dezinfikovateľné – ideálne obkladačka, kachlička, alebo iný materiál, ktorý je ľahko umývateľný a dezinfikovateľný;
- **Vetranie** musí byť konštruované tak, aby sa zabránilo mechanickému prúdeniu vzduchu z kontaminovanej oblasti do čistej oblasti. Vetracie systémy musia byť zostrojené tak, aby umožňovali ľahký prístup k filtrom a ostatným častiam, ktoré si vyžadujú čistenie alebo výmenu;
- **Osvetlenie** môže byť prirodzené alebo umelé;
- **Zariadenia na umývanie rúk**, používané zamestnancami, ktorí sa dotýkajú nechráneného mäsa, musia mať kohútiky skonštruované tak, aby sa zabránilo šíreniu kontaminácie. Kde je to potrebné, musia byť zariadenia na umývanie potravín oddelené od zariadení na umývanie rúk. Umývadlom musí mať prívod teplej a studenej vody, musí byť vybavené prostriedkami na umývanie rúk a na ich hygienické osušenie;
- **WC** – musí byť dostatočný počet so splachovacím zariadením napojeným na kanalizáciu. Dvere sa nemôžu otvárať priamo do miestnosti v ktorých sa manipuluje s potravinami;
- **Kanalizačné zariadenia** musia byť primerané účelu, na ktorý sú určené. Musia byť navrhnuté a skonštruované tak, aby zabraňovali riziku kontaminácie. Ak sú odtokové kanály čiastočne alebo úplne otvorené, musia byť vyhotovené tak, aby sa zabezpečilo, že odpad netečie z kontaminovanej oblasti smerom k čistej oblasti alebo do čistej oblasti, najmä oblasti, v ktorej sa manipuluje s potravinami, ktoré môžu predstavovať vysoké riziko pre konečného spotrebiteľa;
- **Šatňa** na prezliekanie - nie je potrebná samostatná miestnosť, postačia skrinky na odev;
- **Sklad mäsa** stačí jeden, ak skladovanie nebaleného a baleného mäsa je vykonávané časovo oddelene t.j. nie súčasne;

- **Čistiace a dezinfekčné prostriedky** sa nesmú skladovať v priestoroch, v ktorých sa manipuluje s potravinami. Pre skladovanie dezinfekčných prostriedkov a materiálov nie je potrebná samostatná miestnosť. Stačí samostatný uzamykateľný priestor napríklad skriňa, alebo truhlica;
2. MUSÍ mať **zariadenie na dezinfekciu nástrojov** s horúcou vodou s teplotou najmenej 82 °C alebo alternatívny systém, ktorý má rovnocenný účinok.
 3. MUSÍ mať **uzamykateľné zariadenie na chladiarenské skladovanie pozastaveného mäsa** a samostatné uzamykateľné zariadenie na skladovanie mäsa posúdeného ako nepoživatelné pre ľudskú spotrebu.
 4. MUSÍ mať **zariadenia, ktoré zabraňujú styku mäsa s podlahami, stenami a konštrukciami** (stôl, regál, polica pre prepravky...);
 5. MUSÍ mať k dispozícii primeraný **systém alebo zariadenia na hygienické skladovanie a likvidáciu nebezpečných alebo nejedlých látok a odpadu** (či už tekutého alebo pevného určené na sanáciu);
 6. MUSIA byť k dispozícii primerané **zariadenia alebo systém opatrení na dodržiavanie a monitorovanie vhodných teplotných podmienok potravín** (napr. teplomer a systém dennej evidencie teplotných režimov);

Na bitúnku nie je potrebné mať :

1. **Samostatné, oddelené miestnosti na zabíjanie, samostatnú miestnosť na opracovanie mäsa a balenie produktov** – ak sú jednotlivé úkony časovo oddelené
2. **Samostatnú miestnosť na vyprázdňovanie a čistenie žalúdkov a čriev**
3. **Priestor na ustajnenie zvierat s čakacou ohradou** – ALE IBA VTEDY, ak zvierata ide na bitúnok z chovu vzdialeného do 50 km (ak je vzdialenosť chovu od bitúnku väčšia ako viac ako 50 km musí mať)
4. **Samostatné uzamykateľné zariadenia pre choré zvieratá**
5. **Samostatné miesto na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov**
6. **Osobitnú miestnosť na prezliekanie zamestnancov - šatňu**

Na bitúnok sa môže doviest' zviera živé, ALEBO:

- Naliehavo zabité mimo bitúnku – (porazené strelnou zbraňou)
- Zabité v chove pôvodu – najviac 3 HD, 6 OŠ, 3 nepárnokopytníky za deň
- Zabitá zver z farmového chovu (strelná zbraň)
- Zabitá voľne žijúca zver

Zabitá zver sa hlási RVPS vopred :

- najmenej 1 deň vopred pri použití strelnej zbrane
- 3 dni vopred ak ide o zabíjanie v chove pôvodu

Pri preprave na bitúnok v letných mesiacoch je DÔLEŽITÉ CHLADENIE TELA !

POZOR !!

Na usmrcovanie a na úkony spojené s usmrcovaním zvierat je potrebné absolvovať akreditovaný vzdelávací program a vykonať skúšku (§ 3 Nariadenie vlády č. 432/2012)

Žiadosť na ZRIADENIE FARMÁRSKEHO BITÚNKU musí obsahovať (§2):

1. **Identifikačné údaje** registrovaného držiteľa zvierat'a – žiadateľa
 - názov, adresa sídla a identifikačné číslo organizácie, ak ide o právnickú osobu,
 - meno, priezvisko, adresa miesta podnikania a identifikačné číslo organizácie, ak ide o fyzickú osobu – podnikateľa,
 - meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu a dátum narodenia, ak ide o fyzickú osobu,
2. **Registračné číslo chovu**, pre ktorý sa žiada povolenie,
3. **Plánovaný najväčší počet zvierat** určených na zabitie a ich druh (za deň najviac 3 HD, 6 ošípaných, 3 nepárnokopytníky alebo zviera ktoré nemožno prepraviť na bitúnok – zver z farmového chovu, alebo lesná zver ulovená poľovníkom)

Prílohy k žiadosti na zriadenie farmárskeho bitúnku :

1. **Posudok znalca na strelnú zbraň** - podľa nariadenia vlády č. 432/2012 pri usmrtení iných ako kožušínových zvierat strelnou zbraňou s voľným projektilom na nepoľovnej ploche musí byť na použitie strelnej zbrane vypracovaný posudok znalca z odboru strelných zbraní a výbušnín, odvetvia posudzovania strelníc

2. **Pracovné postupy**, ktoré obsahujú opis postupu pri:
 - manipulácii so zvierat'om pred zabitím so strelnou zbraňou s voľným projektilom,
 - manipulácii s telom zvierat'a po zabití,
 - preprave tela zabitého zvierat'a do prevádzkarne schválenej regionálnou veterinárnou a potravinovou správou na bitúnok alebo na farmársky bitúnok spolu s uvedením jej názvu a adresy,
 - čistení a dezinfekcii miesta zabitia zvierat'a,
 - čistení a dezinfekcii miesta vykrvania a vykolenia tela zabitého zvierat'a, zveri z farmového chovu, alebo miesta vykrvania a vykolenia tela zabitého zvierat'a hovädzieho dobytku, ak sa tieto činnosti vykonávajú mimo farmárskeho bitúnku za použitia mobilnej jednotky na zachytávanie a prepravu krvi a vykolených častí tela.

3. **Kópiu zmluvy o zabezpečení prijatia a opracovania jatočného tela zvierat'a** uzavretá medzi žiadateľom a bitúnkom, ak žiadateľ nie je súčasne prevádzkovateľom bitúnku.

Zabíjanie a porážku zvierat môže vykonávať (§ 3):

- IBA registrovaný chovov na príslušnej RVPS
- IBA chov pod pravidelnou veterinárnou kontrolou
- IBA za denného svetla
- IBA ak má chov vhodný priestor na zabitie, vykrvanie, vykolenie

POZOR !!!

Na usmrcovanie zvierat – podľa Nariadenia vlády č. 432/2012 - je potrebné absolvovať akreditovaný vzdelávací program a vykonať záverečnú skúšku.

VZOR prihlášky na vzdelávací program je uvedený v prílohe č. 1 časti A nariadenia vlády č.432/2012.

K prihláške na vzdelávací program žiadateľ doložia

- a) **Vyhlásenie** – VZOR je uvedený v prílohe č. 1 časti B nariadenia vlády č. 432/2012,
- b) **Potvrdenie zamestnávateľa** o dĺžke absolvovanej praxe pri usmrcovaní zvierat alebo súvisiacich úkonoch,
- c) **Vyhlásenie pre udelenie dočasného osvedčenia o spôsobilosti** - VZOR je uvedený v prílohe č. 1 časti C nariadenia vlády č. 432/2012

Podmienky pre zabíjanie zvierat (§ 3):

- **Prehliadka zvierat *ante mortem* (pred smrťou)** musí byť vykonaná najneskôr 24 hod. pred zabitím – prehliadku vykoná úradný veterinárny lekár (RVPS)
- **Pri zabíjaní HD musí byť prítomný úradný veterinárny lekár (RVPS)**
- **Pri farmovom chove sa vykoná prehliadka *ante mortem* (pred zabitím)** – skupinovo a o čase zabíjania sa informuje RVPS
- **Zvieratá musia byť označené** (napríklad ušná značka)
- **Zver z farmového chovu sa označuje na ľavú končatinu** – značkou z odolného materiálu (proti vlhkosti, poškodeniu) – na značke sa uvedie registračné číslo farmového chovu / dátum zabitia / poradové číslo zabitia v daný deň (oddelené lomkami)
- **Pri zabíjaní viacerých zvierat pri jednej príležitosti** - Ak omráčenie, zavesenie, zdvihnutie a vykrytie zvierat vykonáva jedna osoba, táto osoba vykoná všetky tieto úkony postupne najprv na jednom zvierati predtým, ako začne vykonávať akýkoľvek z týchto úkonov na ďalšom zvierati.
- **Počet zvierat hovädzieho dobytku zabíjaných pri jednej príležitosti nesmie byť vyšší ako 3 ks**

Zabíjanie strelnou zbraňou :

- **Povolenie vydáva RVPS** na základe žiadosti (zverejnená na webe ŠVPS)
- **Žiadosť sa predkladá na RVPS na obdobie 1 rok** + uvedie sa počet zvierat určených na zabitie v priebehu jedného roku
- Nahlásiť zabíjanie zvierat najmenej **1 deň vopred**
- **VŽDY musí byť k dispozícii ešte 1 náhradná zbraň**

- **Usmrtenie iných ako kožuštinových zvierat strelnou zbraňou s voľným projektilom môže vykonať** chovateľ, osoba, ktorá je vo vzťahu k chovateľovi v pracovnom pomere, obdobnom pracovnom vzťahu alebo v inom pracovnoprávnom vzťahu, ak je držiteľom zbrojného preukazu skupiny C alebo držiteľom zbrojného preukazu skupiny D podľa osobitného predpisu.

POZOR !!!

Pri usmrcovaní iných ako kožuštinových zvierat strelnou zbraňou s voľným projektilom na nepoľovnej ploche musí byť na použitie strelnej zbrane vypracovaný posudok znalca z odboru strelných zbraní a výbušnín, odvetvia posudzovania strelníc (§ 6 nariadenie vlády č. 432/2012)

Miesto určené na zabíjanie zvierat pre farmársky bitúnok (§ 4):

Na mieste určenom na zabitie zvierat'a musí byť možné vykonať aj prehliadku zvierat'a pred zabitím, vykrvenie, vykolenie a ošklbanie.

Vykrvenie, vykolenie a preprava zvierat pred spracovaním na farmárskom bitúnku

(§5):

- Vykoná sa **bezprostredne po poškodení mozgu** s následným potvrdením znakov smrti spôsobom, ktorý zabraňuje kontaminácii mäsa.

- Zabité a vykrvené zviera sa musí **hygienicky a bez zbytočného odkladu dopraviť na bitúnok**; na mieste sa pod dozorom úradného veterinárneho lekára môže vykonať vybratie žalúdka a čriev,

no žiadne iné jatočné opracovanie; všetky vybraté vnútornosti musia sprevádzať zabitú zvieru na bitúnok a musia byť identifikované ako patriace k tomuto zvieratú.

- Zabitú a vykrcenú zvieratú sa hygienicky a bez zbytočného odkladu prepravujú na bitúnok. **Ak preprava trvá viac ako dve hodiny, a ak je to potrebné, zvieratú sa vychladia.** Pitvanie sa môže pod dozorom veterinárneho lekára vykonať na mieste.
- **Na vykrcenie tela zabitúho zvieratú a hovädzieho dobytku sa použije mobilná jednotka.** Mobilná jednotka, ktorá sa má použiť na vykrcenie a prepravu zabitúch zvierat na bitúnok, musí umožňovať manipuláciu a vykrcenie v hygienických podmienkach, ako aj správnu likvidáciu krvi a musí byť súčasťou bitúnku schváleného príslušným orgánom.
- **Vykrcenie tela zabitúho zvieratú a hovädzieho dobytku mimo mobilnej jednotky** sa môže vykonať na mieste určenom na zabitú zvieratú alebo v priestore príslušnom k miestu určenému na zabitú zvieratú, ak krv nie je určená na ľudskú spotrebu a zabíjaniu nedochádza v pásmach, v ktorom sa uplatňujú obmedzenia týkajúce sa premiestňovania určitúch zvierat alebo produktov. Regionálna veterinárna a potravinová správa vydá povolenie na vykrcenie mimo mobilnej jednotky.
- **Vykolenie tela zabitúho zvieratú a hovädzieho dobytku** sa vykoná na mieste vykrcenia.
- **Vykrcenie a vykolenie tela zabitúho zvieratú a zveri z farmového chovu** sa vykoná na mieste určenom na zabitú zvieratú alebo v priestore príslušnom k miestu určenému na zabitú zvieratú.

Nakladanie so špecifikovaným rizikovým materiálom (§ 6)

- Ak ide o zabíjanie zvieratú **hovädzieho dobytku staršieho ako 12 mesiacov**, miesto priestreľu lebky zvieratú sa nepriepustne uzatvorí na zabránenie kontaminácie tela zvieratú a prostredia mozgovým tkanivom.
- **Ak sa získava mäso z hlavy hovädzieho dobytku staršieho ako 12 mesiacov**, je potrebné aj utesnenie foramen magnum (Veľký otvor alebo záhlavný otvor). Čelný priestreľ a foramen magnum sa hermeticky uzavrujú nepriepustnou a trvanlivou zátkou.

Pokiaľ je mozgový kmeň odobratý pre laboratórne testovanie BSE, foramen magnum sa hermeticky uzavrie ihneď po tomto odobratí.

- Ak pri prieniku projektilu do lebky zvierat'a podľa odseku 1 **dôjde k rozsiahlemu poškodeniu lebky** a nie je možné zabezpečiť nepriepustné uzatvorenie priestrelu, na zabránenie kontaminácie mozgovým tkanivom sa celá hlava zvierat'a zabalí do nepriepustného obalu.

Preprava tela zabitého zvierat'a (§ 7)

- Zabité a vykrvené telo zvierat'a sa hygienickým spôsobom a **bez zbytočného odkladu prepraví na bitúnok** a pritom musí byť dodržaná požiadavka na chladenie tela zabitého zvierat'a.
- **Ak medzi zabitím prvého zvierat'a a príchodom zabitých zvierat na bitúnok uplynú viac ako dve hodiny**, zabité zvieratá sa musia **chladit'**; ak to klimatické podmienky umožňujú, aktívne chladenie nie je potrebné.
- **Telo zabitého zvierat'a hovädzieho dobytku sa prepravuje v mobilnej jednotke**, ktorá bola použitá na jeho vykrvenie.
- **Informácia o potravinovom reťazci** (registrovaný chov, zdravotný stav zvierat, veterinárne lieky, výskyt chorôb) musí byť **doručená prevádzkovateľovi bitúnku najneskôr do 24 hodín pred príchodom zvierat na bitúnok**.
- **Ak to príslušný orgán povolí (RVPS), môže byť informácia o potravinovom reťazci doručená na bitúnok menej ako 24 hodín pred príchodom zvierat alebo môže sprevádzať tieto zvieratá na bitúnok**.
- **Akákoľvek informácie o potravinovom reťazci, ktorej znalosť môže spôsobiť vážne narušenie činnosti bitúnku** (napr. ak je zviera choré), sa **MUSÍ** prevádzkovateľovi potravinárskeho podniku prevádzkujúcemu bitúnok poskytnúť **v dostatočnom čase pred príchodom zvierat na bitúnok**, aby tento prevádzkovateľ potravinárskeho podniku na základe toho naplánoval činnosť na bitúnku.

- **Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku** prevádzkujúci bitúnok musí zhodnotiť príslušné informácie a **prijatú informáciu o potravinovom reťazci musí odovzdať úradnému veterinárnemu lekárovi**. Zabitie zvierat alebo jatočné opracovanie sa nesmie uskutočniť, pokiaľ to úradný veterinárny lekár nepovolí.
- **Certifikát zdravia** zvierat'a sprevádza telo zabitého zvierat'a na bitúnok **alebo môže byť doručený prevádzkovateľovi bitúniku pred prijatím tela zvierat'a**, a to písomne alebo elektronickými prostriedkami; kvalifikovaný elektronický podpis sa nevyžaduje.
- **Telo zabitého zvierat'a sprevádza na bitúnok identifikačné označenie.**
- Pri zveri z farmového chovu aj s prehlásením žiadateľa ktorý choval zvieratá, v ktorom je uvedená ich identita a **vyznačené všetky veterinárne lieky alebo iné ošetrenia, dátumy podávania a ochranné lehoty.**
- **Pre zvieratá z farmového chovu, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť individuálneho identifikačného označenia je identifikačná značka z odolného materiálu voči vlhkosti, mechanickému poškodeniu a zmazaniu údajov**, na ktorej sú uvedené a lomkami oddelené údaje o registračnom čísle farmového chovu, dátume zabitia zvierat'a a poradovom čísle zvierat'a zabitého v daný deň; identifikačná značka sa umiestni na ľavú končatinu tela zabitého zvierat'a.
- **Čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov** na prepravu tiel zabitých zvierat a na prepravu vedľajších jatočných produktov vykonáva bitúnok, ktorý má schválené miesto so zariadením na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu zvierat, alebo schválené zariadenie zariadenia na čistenie a dezinfekciu dopravných prostriedkov na prepravu zvierat a prepravu produktov živočíšneho pôvodu.

VZORY dokumentov a žiadostí sú zverejnené na webovom sídle Štátnej veterinárnej a potravinovej správy.